

Rapport fra arbeidsgruppe 4: Sosial- og flyktningetjenesten

Avgitt 1. oktober 2014

Vestvågøy kommune
Omstillingsprosjektet

Innholdsfortegnelse

1. Innledning og sammendrag	4
1.1 Bakgrunn	4
1.2 Kort om mandatet	4
1.3 Hovedkonklusjoner	4
2. Analyse av nåsituasjonen	5
2.1 Sosial: Brukere og tjenester	5
2.2 Sosial: Medarbeidere og organisasjon	7
2.3 Sosial: Ressursbruk og økonomi	8
2.4 Flyktning: Brukere og tjenester	9
2.5 Flyktning: Medarbeidere og organisasjon	11
2.6 Flyktning: Ressursbruk og økonomi	12
2.7 Oppsummert: Organisering av tjenester i dag	14
2.7 Oppsummert: Utbetaling til ulike brukergrupper	15
3. Målbilde	15
3.1 Mål og delmål for arbeidsgruppa	15
4. Tiltak med vurdering	16
4.1 Tiltak A: Intern omorganisering NAV	16
4.2 Tiltak B: Reduksjon bemanning flyktning (1 år)	16
4.3 Tiltak C: Reduksjon migrasjonshelse	16
4.4 Tiltak C: Slå sammen bokollektiv enslige mindreårige	16
4.5 Tiltak E: Øke bosetting enslige mindreårige	17
4.6 Tiltak F: Etablere boliger til bostedsløse	17
4.7 Tiltak G: Reduksjon ytelser flyktning	17
4.8 Tiltak H: Strammere praktisering av intro-tiden	17
4.9 Tiltak I: Reduksjon satser sosialhjelp	18
4.10 Tiltak J: Etablere ventestønad for nyankomne flyktninger	18
4.11 Tiltak K: Redusere antall venteboliger flyktning	18
4.12 Tiltak L: Tilskudd flyktning følger brukeren	18
4.13 Tiltak M: Arbeide for flere statlige tiltak i NAV	19
4.14 Tiltak N: Øke inntekter forskuttert trygdeytelser	19
4.15 Tiltak O: Anbud undervisning	19
5. Konklusjon og anbefaling	20
5.1 Arbeidsgruppas anbefaling	20

5.2. Eventuelt mindretallsforslag	21
Vedlegg	21
A: Arbeidsgruppa – prosess	21
B: Mandat	22
C: Beskrivelse av tjenester i NAV	23
D: Beskrivelse av tjenester i teamene i Flyktningenheten	26
E: Ikke anbefalte tiltak	30
F: Presentasjon fra KS ang organisering av flyktningarbeid	32

1. Innledning og sammendrag

1.1 Bakgrunn

Analyserapport utarbeidet av PwC i mai 2014 viser at Vestvågøy kommune har relativt høye utgifter på sosialtjeneste. I forhold til sammenliknbare kommuner (Kostra gr. 11) så ligger netto driftsutgift 2,5 mill kroner over. En har ikke tilsvarende sammenlikningstall når det gjelder flyktningetjeneste, men de senere år har omfanget av flyktningetjenesten i kommunen vokst, slik at en i dag forvalter tilskudd på til sammen 63 mill kroner. Isolert sett har enheten et overskudd på knapt 9 mill kroner, men en har samtidig utgifter på en rekke andre enheter. Det er sterkt ønskelig at en i større grad synliggjør disse, og at tilskudd i større grad følger brukeren.

1.2 Kort om mandatet

Arbeidsgruppa er gitt som hovedoppgave å utarbeide forslag til en hensiktsmessig organisering og et forsvarlig tjenestenivå i den samlede sosialtjenesten i kommunen, herunder også bosettings- og integreringsarbeidet. Bosetting og integrering skal i større grad integreres i kommunens ordinære virksomhet.

Arbeidsgruppa skal legge fram tiltak med varig økonomisk effekt (herunder foreslå reduksjon i årsverk) på minimum **6,5 mill kroner**.

1.3 Hovedkonklusjoner

Arbeidsgruppa anbefaler følgende hovedtyper av tiltak (se kap 5 for samlet oversikt):

- Omorganisering og nedbemanning i NAV og flyktning med 2 årsverk. Dagens organisering beholdes, men det bør iverksettes en større prosess som ser på muligheter for samorganisering av tjenestene. Også se på bemanning migrasjonshelse. Samlet effekt **1,5 mill kroner**.
- Omorganisering bokollektiv enslige mindreårige. Tar ned med 5 årsverk, men refusjon går også ned. Øker også bosetting med 2 personer. Nettoeffekt **1,4 mill**.
- Redusere antall venteboliger flyktning. Etablere boliger for bostedsløse. Samlet effekt **0,6 mill kroner**.
- Redusere ytelser på både sosial og flyktning, ved reduserte veiledende satser, fjerne tilskudd til kvalifisering, skjerpe inn på intro-tiden, mv. Samlet effekt **2,1 mill**.
- Bedre rutiner på å få refundert forskutterte trygdeytelser, samt redusere ytelser i anbud på flyktningundervisning. Anslag **1,1 mill**.

2. Analyse av nåsituasjonen

2.1 Sosial: Brukere og tjenester

Sosialtjenesteloven sier følgende om hvem som er brukere av tjenesten:

§ 1 Lovens formål

Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.

Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Loven skal bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.

Sosialtjenestens brukere er dermed innbyggere i alle aldre og i alle livssituasjoner. De evner ikke, kan ikke eller vil ikke gjøre nødvendige grep for å endre sin livssituasjon. De har vært eller er i ulike former for livskrise som har satt dem ut av stand til å sørge for sitt eget eller sine barns behov. Barn under 18 år kan ikke henvende seg på eget grunnlag til NAV (utenom de som er i oppfølgingstjenesten (OT-tjenesten). NAV forplikter seg uten oppfordring og på selvstendig grunnlag til å sjekke ut barns behov i de familier som henvender seg til NAV. Har også et selvstendig ansvar for å sørge for at barns behov blir dekt.

Tjenester

NAV gir følgende tjenester til sine brukere:

- Råd og veiledning
- Kartlegging, arbeidsevnevurdering og behovsvurdering
- Jobblogg og jobbmatch
- Tilretteleggingsgaranti (TG)
- Arbeidsgiverbistand / arbeidsmarkedskontakt/arbeidsmarkedskunnskap/bedriftsbesøk
- Økonomisk bistand-/veiledning
- Økonomistyring (frivillig) / tvungen forvaltning
- Motivasjon og oppfølging
- Midlertidig botilbud
- Kvalifiseringsprogrammet (KVP) og andre tiltak
- Gjeldsrådgivning

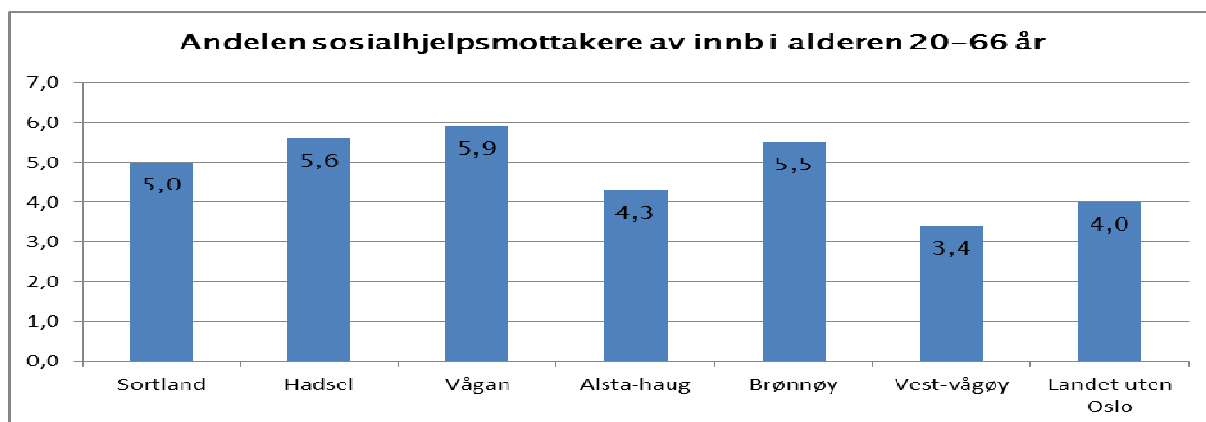
Nærmere beskrivelse av de ulike tjenestene ligger i vedlegg C.

Brukere

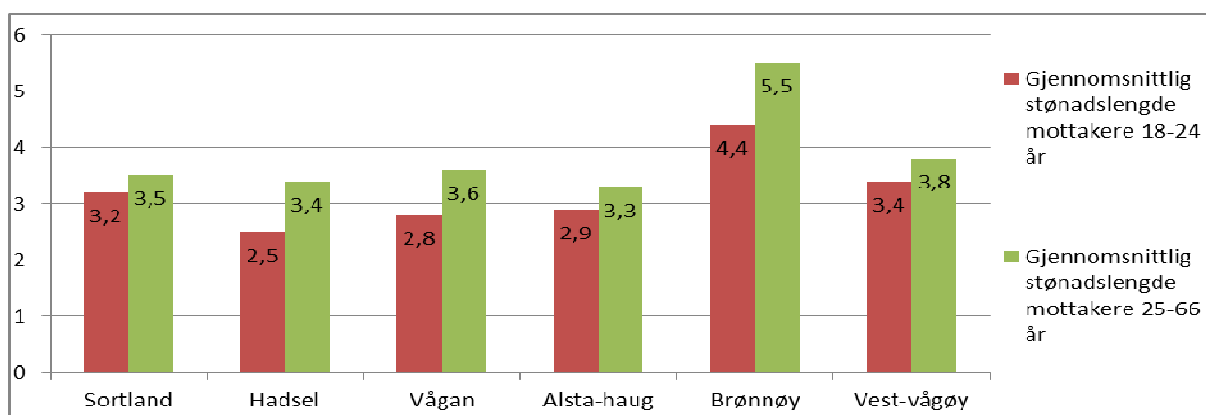
I 2013 hadde NAV sosialtjenesten 220 brukere, som til sammen mottok 1.972 ytelser. Av disse var 35 flyktninger, som mottok 495 ytelser. I gruppen 0–25 år var det til sammen 70 brukere, som til sammen mottok 554 ytelser. Av disse var 9 flyktninger, som mottok 56 ytelser. Det ble i 2013 registrert til sammen 582 søknader, herav 157 flyktninger. Det ble gjort til sammen 591 vedtak, 158 ift flyktninger. Totalt utgjorde alle utbetalinger økonomisk sosialhjelp i 2013 7,43 mill kroner, derav 2,18 mill til flyktninger. På området gjelds-

rådgivning/gjeldssaker ble det registrert 101 saker med oppfølging. I tillegg kommer 20 saker ift frivillig/tvungen forvaltning/økonomistyring.

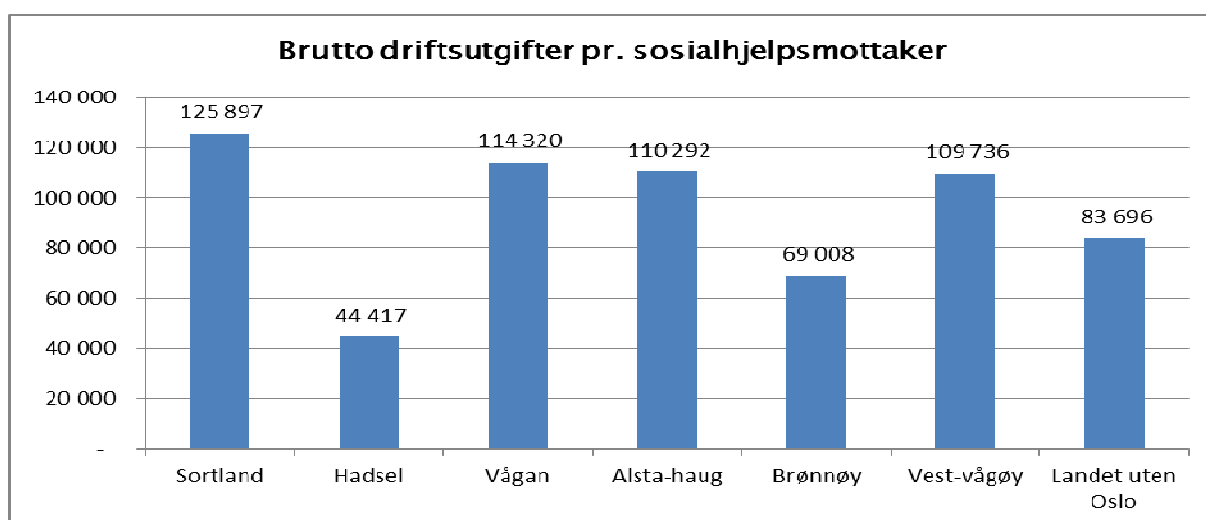
Sammenlikner en med andre kommuner får en følgende bilde (inkl sosialhjelp til flyktninger):

En ser at Vestvågøy ligger relativt lavt ift andel mottakere. Ser en på hvor lenge en får stønad ser en at Vestvågøy ligger nest høyest av de kommunene en sammenlikner med:

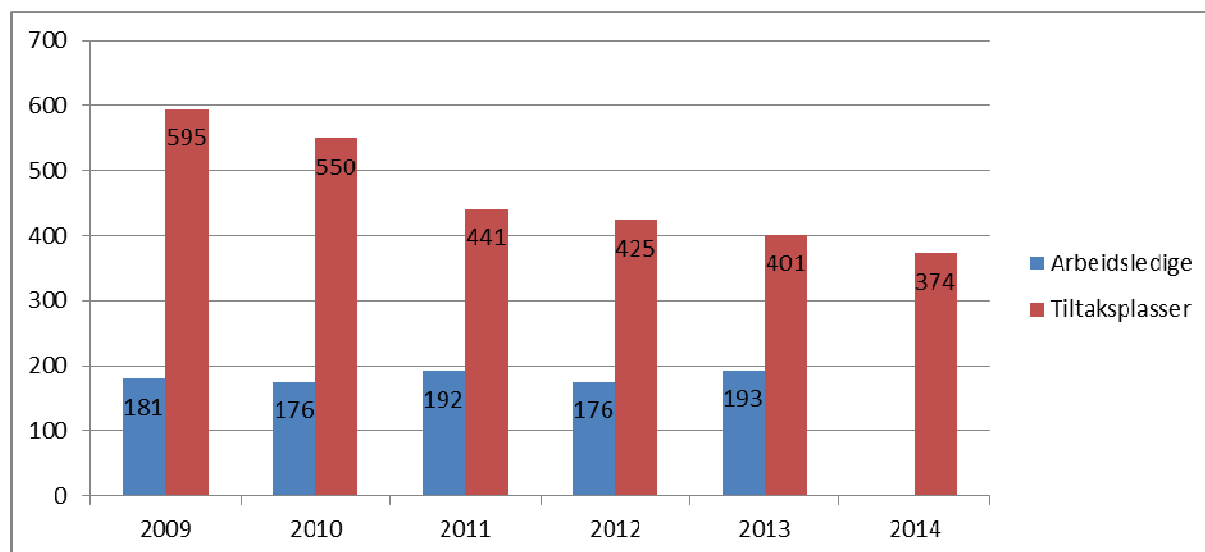

Ser en på utgifter per sosialhjelpsmottaker ser en også at kommunen ligger relativt høyt:

I disse driftsutgiftene ligger både drift av kontor og utbetaling av økonomisk sosialhjelp.

Det er også interessant å se hvordan antall statlige tiltaksplasser i kommunen har utviklet seg.

Som en ser har antall arbeidsledige i kommunen holdt seg om lag konstant fra 2009 til 2013. Antall statlige arbeidsmarkedstiltak (disse er vanligvis ikke helårige) har gått ned fra 595 til 374 i samme periode. Dette bidrar til økt behov for sosialhjelpsytelser.

2.2 Sosial: Medarbeidere og organisasjon

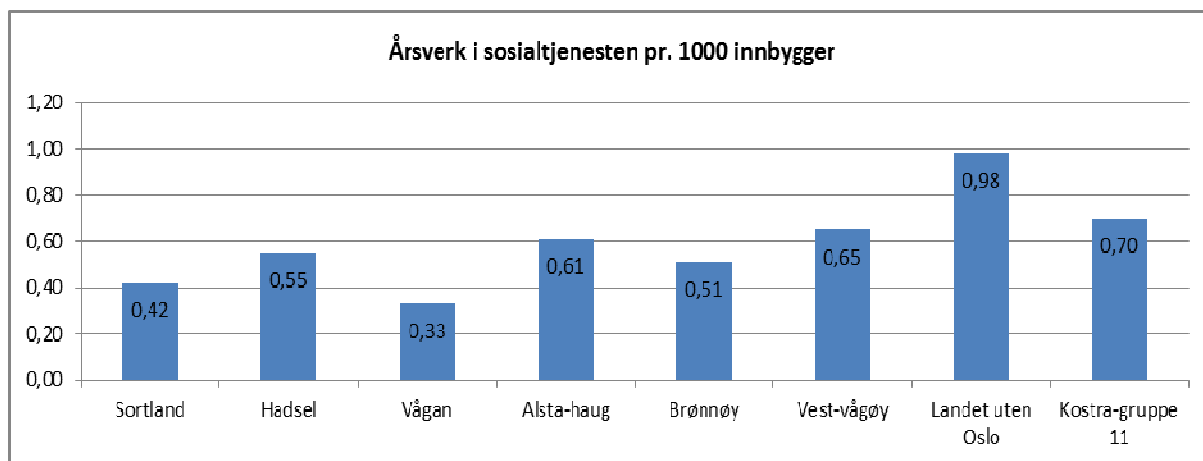
Medarbeidere

NAV Vest-Lofoten er et partnerskap mellom staten og kommunene Vestvågøy, Flakstad og Moskenes. Det interkommunale partnerskapet opphører fra oktober 2011. Den kommunale delen av NAV i Vestvågøy utgjør i dag 7 årsverk fordelt slik:

- 4 sosialkonsulenter
- 1 sosialkonsulenter med fokus på ungdom (SLT)
- 1 økonomisk rådgiver / gjeldsrådgiver
- 1 avdelingsleder mottak

2,5 av disse stillingene utførte i tillegg enkelte statlige oppgaver i NAV. Leder av NAV Vest-Lofoten er også kommunalt ansatt, og har ansvar for NAV sin samlede portefølje samt kommunalt og statlige ansatte (totalt budsjett/rapporteringsansvar).

Sammenlikner en bemanning med andre kommuner ser en at bemanning i Vestvågøy er noe over de andre kommunene, men under gruppe 11 og landsgjennomsnittet.

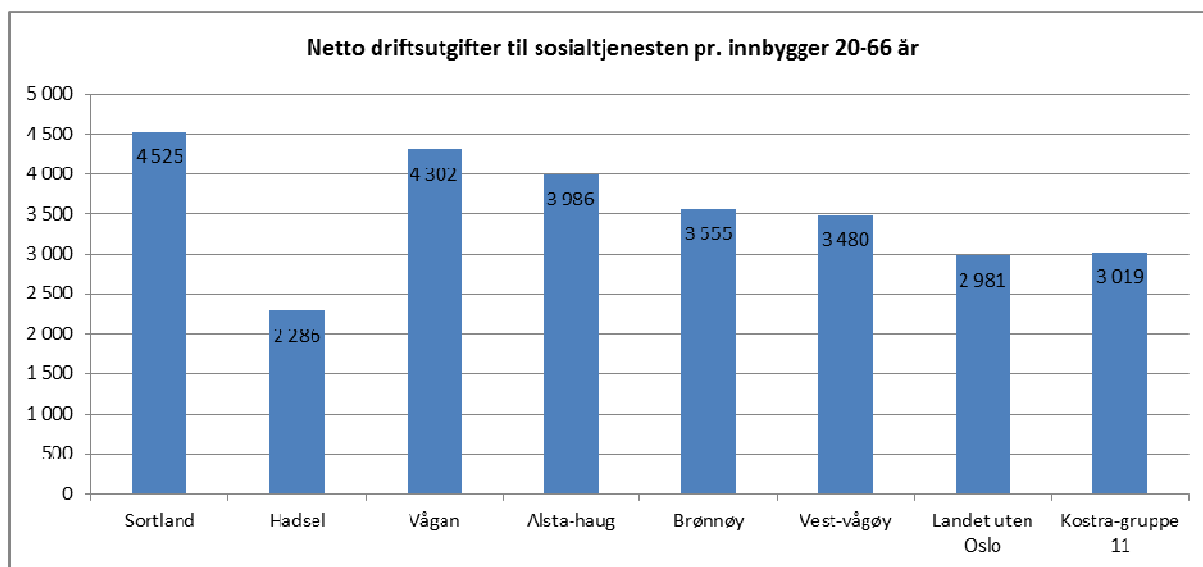

Samhandling

Faste møter med politiet, opprettet samarbeid med Namsmannen, barnevernet, familieenheten, hjemmetjenesten, Flyktning- og innvandrerenheten, Rus- og psykiatritjenesten, Lofoten Industri AS, ASVO. Samarbeid med Røde kors, Lions og frivillighetssentralen (julegaver, sommerferier etc). Deltar i faglig forum for hele Lofoten.

2.3 Sosial: Ressursbruk og økonomi

Ressursbruken til sosialtjenesten i Vestvågøy ligger noe under, eller på linje med de enkeltkommunene en sammenlikner med, men over gruppe 11 og landsgjennomsnittet.

Ser en på netto driftsutgifter fordelt på funksjon ser en følgende:

Sosialtjenesten (beløp i 1000 kroner)	R 2011	R 2012	R 2013
242 SOSIAL RÅDGIVNING OG VEILEDNING	4 628	4 574	4 862
276 KVALIFISERINGSORDNINGEN	739	389	389
281 ØKONOMISK SOSIALHJELP	5 996	5 087	7 126
T O T A L T	11 364	10 050	12 377

En ser at hoveddelen går til drift av kontoret (lønn, øvrige driftsutgifter), samt til økonomisk sosialhjelp. Når det gjelder kostnadsfordeling i partnerskapet så er den fordelt utfra antall ansatte og antall årsverk. Kostnadsfordelingen i 2014 er slik:

Kommune/stat	Årsverk	Fordeling lønn leder med mer	Ansatte med kontor Origo	Fordeling husleie mm Origo
NAV Nordland	16,90	65,3 %	22,00	75,9%
Vestvågøy kommune	7,00	27,0 %	7,00	24,1%
Flakstad kommune	1,00	3,9 %		
Moskenes kommune	1,00	3,9 %		
Sum	25,90	100,0 %	29,00	100,0%

Hvis kommunen eller staten endrer på sin bemanning, så vil dermed også kostnadsfordelingen endres. Staten har de senere år tatt noe ned på sin bemanning på NAV Vest-Lofoten. På den andre siden har antall ansatte med kontor her (som jobber for andre deler av NAV) blitt opprettholdt.

2.4 Flyktning: Brukere og tjenester

Introduksjonsloven sier følgende om tjenesten:

§ 1. Lovens formål

Formålet med denne loven er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Brukergruppen for tjenesten i Vestvågøy er bosatte flyktninger, familieegjenforente, asylsøkere med og uten oppholdstillatelse, og andre innvandrere.

Bosetting har hatt slik utvikling de siste årene:

Bosetting	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ordinær bosetting	30	30	30	30	35	35
Familieegjenforeninger	12	2	14	6	3	4*
Enslige mindreårige		5	5	5	5	5
Sum	42	37	49	41	43	44

**Per 1.9.2014*

Brukergruppen i dag er slik:

- 203 deltakere i norsk og samfunnskunnskap, inkl voksenopplæring: for skoleåret 2013/14, fordelt på 9 grupper.
- 61 deltakere i introduksjonsprogrammet per i dag (enslig mindreårige er IKKE i introduksjonsprogrammet, har kun rett og plikt til norsk og samfunnskunnskap)
- 10 deltakere i permisjon i dag (flere venter på barnehage, har fått plass og vil starte i programmet fra høsten)

- 13 ungdommer i bokollektivene i dag, mens 6 ungdommer på barnevernsvedtak er flyttet i egen bolig, og får oppfølging.

Økonomiske ytelser

- Introduksjonsstønad er per i dag kr 14.728.–. Ytelsen er skattepliktig (betaler ca 20% skatt). Deltakere under 25 år får 2/3 av dette, kr 9.818,– per måned.
- Alle deltakere som bosettes uten personnummer og er i permisjon får supplerende sosialhjelp frem til oppstart i introduksjonsprogrammet.
- Alle deltakere i introduksjonsprogrammet har rett til fri skyss til skole.

Lovens minimumskrav:

For bosatte flyktninger som kommunen bosetter, samt familiegjennforente med bosatte flyktninger med botid kortere enn 5 år krever loven følgende, som også leveres per i dag:

- 550 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap
- Obligatorisk samfunnskunnskapsprøve innen 2 måneder etter at 50 timer er gjennomført – ikke levert enda
- Obligatorisk prøve i norsk innen 6 måneder etter 550 timer er gjennomført
- Vedtak om introduksjonsprogram – skal minst inneholde 30 timer per uke og maks 37,5 timer og være helårlig (5 uker ferie)
- Individuell plan for alle – enkeltvedtak – tillegg skal det være en egen IOP på skolen for den enkelte
- Introduksjonsstønad utbetaling etter gjeldende satser
- Vedtak på permisjoner
- Språkpraksisplasser
- Registrering av fravær i NIR
- Registrering av norsktimer i NIR
- Registrering av tiltak i NIR
- Registrering av norskprøve og samfunnskunnskapsprøve i NIR
- Kommunen behandler søknader om supplerende sosialhjelp for deltakere som er i permisjon eller kommer under norm.

For innvandrere gift med herboende nordmenn, familiegjennforente med arbeidsinnvandrere, familiegjennforente med bosatte flyktninger med botid over 5 år, så krever introduksjonslovens følgende som også leveres per i dag:

- 550 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap
- Vurdering av behovsprøve opplæring utover dette timeantallet og opp til 3400 timer
- Obligatorisk samfunnskunnskapsprøve innen 2 måneder etter at 50 timer er gjennomført – ikke levert enda
- Obligatorisk prøve i norsk innen 6 måneder etter 550 timer er gjennomført
- Vedtak om introduksjonsprogram – skal minst inneholde 30 timer per uke og maks 37,5 timer og være helårlig (5 uker ferie)
- Individuell opplæringsplan for alle

Resultater

Å jobbe til felles mål gir resultater. Hvis kvalifisering ser at en deltaker har mye fravær, kan miljø kartlegge hvorfor fraværet er stort. Når tiltak igangsettes vurderes det umiddelbart om det kan søkes ekstratilskudd for personer med adferdsvansker eller funksjonshemming (såkalt ekstratilskudd 1). I slike tilfeller er det ofte kort tid før fraværet er redusert og deltaker er i full aktivitet.

Resultater (fullført utdanning)	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
Oppmeldte norsk prøver	21	90	53	84	99	128
Grunnskole for voksne	0	5	14	21	26	44
Videregående/høgskole	2	6	15	21	26	
Arbeid	3	13	7	6	8	1

*Per 30.6.2014

2010 tallene viser effekten av reorganiseringen av enheten, med styrking av bemanning og ny kontrakt på norskopplæringen.

Flyktningeenheten utbetaler stønader til brukerne etter to ordninger: Introduksjonsstønad (10,5 mill per år) og sosialhjelp 5,0 mill per år). Utgiftene til sosialhjelp fordeler seg slik:

- Etablering ved ankomst – beløpets størrelse varierer om det er enslig eller familier. Etableringen er etter ett minste minimum. Snitt 35.000.– (Sum 0,9 mill)
- Klespenger – overføringsflyktninger får 7.000.– og øvrige 3000.– (Sum 0,2 mill)
- Barnehage/SFO for deltakere som er i introduksjonsprogrammet (Sum 0,7 mill)
- Husleie og strøm for venteboliger – dvs. boliger som står klare til bosetting (Sum 0,5 mill)
- Livsopphold og bidrag til bolig for deltakere inkl barn som ikke er startet på introduksjonsprogrammet – ca 3 måneder (Sum 1,5 mill)
- Supplerende sosialhjelp for deltakere inkl barn i permisjon. 12 mnd (1,25 mill)

2.5 Flyktning: Medarbeidere og organisasjon

Medarbeidere

Flyktningeenheten er organisert i team, og har per i dag tilsammen 10,5 årsverk. De er fordelt slik:

- 1 årsverk leder
- 1 årsverk driftsoppgaver
- 2 årsverk bosettingsteam
- 3,8 årsverk kvalifiseringsteam
- 2,2 årsverk helse/miljøteam
- 0,5 årsverk helsesøster (i familieenheten)

Bemanning har utviklet seg slik fra 2009, da flyktning var en del av NAV:

Bemanning FIE	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ordinær	*3,3	8,0	8,0	9,0	**10,5	10,5	10,5
Bokollektiv	0	0	9,6	16,30	18,5	23,9	18,9

** I forbindelse m/F-080/03 var det 5,6 ÅV ved innlemming i NAV. I 2008 var bemanningen 2,5 ÅV (permisjoner og innsparing av vakanser). Ble økt ved intern rekruttering til 3,3 ÅV per mars 2009. Bosettingstallene i NAV innlemmingen var 20 personer, men i 2008 ble det kun bosatt 12 personer.*

***Økt 0,5 ÅV etter ny undervisningskontrakt, overtok NIR og språkpraksis. i 2012. 1 ÅV miljøarbeider etter 3 års bosetting fra 2009, 1 ÅV fra 2013 ved økt bosetting fra 30 til 35.*

Bokollektivene sysselsetter 23,9 årsverk, i tillegg til 1 årsverk plassert i barnevernstjenesten. For nærmere beskrivelse av teamenes arbeid og funksjon vises til vedlegg D.

Bokollektivene:

Per i dag har vi to bokollektiv. 1 bokollektiv er lagt ned og ungdommene er flyttet til ett av de andre. Dette er prosessen med å nedbemanne bokollektivene med ca 5 ÅV, samt å få økonomiske fordeler med stordrift. FIE utfører denne tjenesten på vegne av barnevernet. Barnevernet fatter vedtakene og FIE utfører tiltakene. For nærmere beskrivelse se vedlegg D.

Migrasjonshelse

Migrasjonshelsekontoret er organisert under familienheten og består av

- 0,5 årsverk helsesøster flyktning
- 1,0 årsverk helsesøster asylsøkere
- 0,2 årsverk lege
- 0,2 årsverk helsesekretær

For nærmere beskrivelse se vedlegg D.

Norskundervisning

Tjenesten kjøpes idag fra Vest-Lofoten Videregående skole /OPUS Lofoten. Kontrakten går fram til sommeren 2015. Kontrakten er på ca. 10,5 mill kroner årlig.

2.6 Flyktning: Ressursbruk og økonomi

Samlet brutto omsetning på flyktningenheten inkludert bokollektiv var i 2013 på omlag 65 mill kroner. Ser en på nettoutgift per funksjon er den slik:

Flyktningenheten (beløp i 100 kr)	R 2011	R 2012	R 2013
213 VOKSENOPPLÆRING – utg	9 776	10 600	10 410
213 VOKSENOPPLÆRING – innt	-7 416	-8 081	-7 694
232 HELSESTASJONS- OG SKOLEHELSETJENESTE	269	318	499
242 SOSIAL RÅDGIVNING OG VEILEDNING – utg	4 083	4 231	3 407
242 SOSIAL RÅDGIVNING OG VEILEDNING – innt	-278	-1 173	-475
252 BARNEVERNSTILTAK UTENFOR FAMILIEN – utg	13 755	18 286	23 847
252 BARNEVERNSTILTAK UTENFOR FAMILIEN – innt	-14 519	-21 413	-26 606
275 INTRODUKSJONSORDNINGEN	10 080	10 381	10 558

281 ØKONOMISK SOSIALHJELP	4 127	3 521	5 479
ANDRE FUNKSJONER	1 220	1 991	942
850 STATSTILSKUDD FLYKTNINGER	-25 136	-26 643	-29 294
TOTALT	-4 034	-7 924	-8 777

En ser at hoveddelen av netto utgift er til drift av kontoret (funksjon 242), samt til introduksjonsordningen (275). En betaler også ut betydelige beløp i økonomisk sosialhjelp (281). Bokollektivene (funksjon 252) går med overskudd, men finansieringsordningen legges om fra 2014. Utgiftene til voksenopplæring (kontrakt med videregående skole) er på vel 10 mill kroner, men her er det store øremerkede tilskudd. Samlet forvaltes tilskuddsmidler på opp mot 65 mill kroner per år.

Tilskuddsordninger

Tilskuddsordningen ift flyktningarbeidet er mange, og av ulik type. Noen kommer automatisk basert på antall bosatte, andre baseres på deltakere i undervisning mv, og noen søkes særskilt. Flyktningenheten søker alle tilskudd som har med flyktninger, innvandrere og asylsøkere å gjøre.

Tilskudd	Beskrivelse	Beløp 2013
Integrerings-tilskudd	Tilskudd år 1 – søkes fortløpende etter bosetting. Tilskudd for år 2 – 5 kommer 4 ganger i året, vi går gjennom DPS listene for å kontrollere at alle er med. Vi søker deling av tilskudd fra andre kommuner der det er nødvendig.	31,5 mill
Ekstra tilskudd for enslig mindreårige	Søknad: samme som integreringstilskudd	2,3 mill
Skoletilskudd	Tilskudd år 1 og asylanter – søkes 4 ganger i året via NIR, tilskudd år 2 og 3 kommer automatisk. Går til kjøp av tjenester fra NFK	7,6 mill
Ekstratilskudd 1 og 2	For bosatte med funksjonshemninger eller atferdsvansker – søkes fortløpende så snart behov er kartlagt.	2,7 mill
Refusjon bokollektiv	Refusjon fra BUFETAT – søkes to ganger per år	18,5 mill
Vertskommunetilskudd	For kommuner med asylmottak, beregnes utfra antall plasser i mottaket	1,9 mill
Grunnskoletilskudd	For asylanter mellom 6 til 18 år – søkes to ganger i året – går til mottaksskolen	0,7 mill
Sum		65,2 mill

Av samlet tilskudd er da om lag 21,1 mill utgiftsdekning (de tre nederste postene), mens 44,1 mill er integreringstilskudd og skoletilskudd. 56,4 mill disponert over flyktninge-enhetens budsjett, mens 8,8 mill er «overskudd», som da disponeres til andre tjenester i hele kommunen.

2.7 Oppsummert: Organisering av tjenester i dag

Arbeidsdelingen når det gjelder ulike kommunale tjenester for flyktninger og innvandrere, og for andre brukere, kan grovt skisseres slik:

Brukere	Helse, miljø-terapi	Bolig- for- midling	Bolig - opp- følging	Kvali- fisering	Arbeids- trening	Sosial- hjelp	Barne- vern
Flyktninger og innvandrere	Fastlege (HE) Helsestasjon (FE) Psyk.helse (HE) Migrasjonshelse (FE) Helse/ miljøteam (FIE)	Bosettingsteam (FIE)	Bosettingsteam (FIE) Helse/ miljøteam (FIE) Psyk.helse (HE) Hjemmetjenesten	Kvalifiseringsteam (FIE) Norskopp- læring (NFK) OT- tjenesten, karriere- senter (NFK)	Kvalifiseringsteam (FIE)	Første 2 år: Kvalifiseringsteam (FIE) Etter 2 år: NAV	Vedtak: Barnevern Tiltak: Bokollektiv (FIE)
Andre brukere	Fastlege (HE) Helsestasjon (FE) Psyk.helse (HE)	Boligko-ordinator (SL) NAV	Psyk.helse (HE) Hjemmetjenesten	NAV OT- tjenesten, karriere- senter (NFK)	NAV	NAV	Vedtak og tiltak: Barnevern

Forkortelser: HE: Helseenheten, FE: Familieenheten, FIE: Flyktning- og innvandrerenheten, SL: Strategisk ledelse, stab helse, NFK: Nordland fylkeskommune / Vest-Lofoten Videregående skole.

Det presiseres at det er ulikt hva som ligger i de ulike tjenestene for de ulike gruppene. En har valgt en organisering der Flyktningeenheten har et samlet ansvar for en rekke tjenester for sine brukere. For andre brukere er disse tjenestene fordelt på flere enheter.

Flyktning har et samlet opplæringsansvar for de nyankomne de første to årene. Jobben er å fase deltakerne inn i de ordinære tjenestene. Innvandrere har ett ekstra oppfølgingsbehov den første tiden etter bosetting, spesielt på boligformidling og boligoppfølging, der nybosatte flyktninger som ikke har nettverk og lav vestlig kompetanse på å bo i Norge.

2.7 Oppsummert: Utbetaling til ulike brukergrupper

Case 1: 2 voksne og 2 barn (3 og 8 år)	Introduksjons- Stønad	Kvalifiserings- stønad	Sosialhjelp
Stønad (inkl barnetillegg)	29 456	30 644	12 360
Utgiftsdekning			8 600
Skattetrekk (20%)	-5 891	-6 128	-
Barnetrygd	1 940	1 940	1 940
Bostøtte*	1 500	1 500	3 400
Boutgifter	-12 000	-12 000	-12 000
Disponibelt	15 005	15 956	14 300
Case 2, Enslig 28 år	Introduksjons- stønad	Kvalifiserings- stønad	Sosialhjelp
Stønad	14 728	14 728	5 600
Utgiftsdekning			5 500
Skattetrekk	-2 945	-2 945	-
Bostøtte*	2 200	2 200	2 500
Boutgifter	-8 000	-8 000	-8 000
Disponibelt	5 983	5 983	5 600

**Bostøtte kan være høyere første år på introduksjonsstønad, når en ikke har registrert inntekt forrige år.*

3. Målbilde

3.1 Mål og delmål for arbeidsgruppa

Hovedmål for arbeidsgruppa:

- Utarbeide forslag til en hensiktsmessig organisering og et forsvarlig tjenestenivå i den samlede sosialtjenesten i kommunen, herunder også bosettings- og integreringsarbeidet. Bosetting og integrering skal i større grad integreres i kommunens ordinære virksomhet.

Herunder følgende delmål:

1. Beskrive brukergruppene, og de tjenester som de i dag mottar, på tvers av tjenesteenheter
2. Beskrive et forsvarlig tjenestetilbud til brukerne, ut fra lovens minimumskrav.
3. Foreslå tiltak som gir et forsvarlig nivå på tjenesten, en hensiktsmessig organisering, høyere grad av selvhjulpenhet, samkjørt tjenestenivå mellom enhetene, tydeligere kostnadsbilde, og lavere langsiktig kostnad for kommunen.
4. En skal i tiltakene særlig vurdere ordninger der tilskudd i større grad skal følge brukerne. En må videre vurdere tilpasning ift ny finansieringsordning for bokollektiv, samt vurdere organisering av norskundervisningen når kontrakt går ut i 2015.

Arbeidsgruppa skal legge fram tiltak med varig økonomisk effekt (herunder foreslå reduksjon i årsverk) på minimum 6,5 mill kroner.

4. Tiltak med vurdering

Nedenfor gjengis de tiltakene som arbeidsgruppa anbefaler. En oversikt over tiltak som er vurdert, men som ikke anbefales finnes i vedlegg E.

4.1 Tiltak A: Intern omorganisering NAV

Vil da gå fra 3 til 2 avdelinger og ta bort en avdelingsleder, utfra lavere antall ansatte totalt. Oppgaver fordeles mellom øvrige avdelingsledere og NAV-leder.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Avdelingsleder har ikke saksbehandling ift brukerne, men kun fellesoppgaver.
- Medarbeidere/organisasjon: Sammenslåing med en avdeling krever omorganisering i hele kontoret, fordrer mer effektiv utnyttelse av arbeidstokken (konkrete arbeidsoppgaver må fordeles på den enkelte medarbeider).
- Ressursbruk/økonomi: Anslag reduksjon 1 årsverk. Effekt 0,75 mill.
- Komplexitet/risiko: Omorganisering må forhandles med NAV Nordland.

4.2 Tiltak B: Reduksjon bemanning flyktning (1 åv)

Reduserer fra 3,8 til 2,8 årsverk innenfor området kvalifisering. Reduserer samlet bemanning fra 10,5 til 9,5 årsverk ved flyktningeenheten. Bosetting opprettholdes på dagens nivå, med 35 per år, pluss familieegjenforening.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Tiltaket vil kunne gi et noe lavere tjenestenivå til brukerne. Oppfølging vil bli i henhold til lovens minimumskrav.
- Medarbeider/organisasjon: Området ble tilført flere lovpålagte oppgaver i 2013.
- Ressursbruk/økonomi: Anslag reduksjon 1 årsverk. Effekt 0,65 mill per år.

4.3 Tiltak C: Reduksjon migrasjonshelse

Vi har i dag 0,2 årsverk helsesekretær knyttet til migrasjonshelsetjenesten. Vil etter ombygging av legekontor kunne legge det inn i legekontorenes ordinære bemanning.

- Brukere/tjeneste: Brukere får tjenestetilbud hver dag (blodprøver mv)
- Medarbeider/organisasjon: Ses i sammenheng med samlokalisering og endret organisering.
- Ressursbruk/økonomi: Effekt 0,1 mill.

4.4 Tiltak C: Slå sammen bokollektiv enslige mindreårige

Fra 2014 ble tilskuddsordningen endret, slik at vi nå får 80%, ikke 100% refusjon for utgifter til bokollektiv. Tiltaket innebærer å slå sammen fra 3 til 2 bokollektiv, og redusere bemanning.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Brukerne gis fremdeles et godt omsorgstilbud innenfor rammen av sine vedtak (som fattes av barnevernet)
- Medarbeider/organisasjon: Følgende bemanning på dag-kveld natt: Bokollektiv 2: 1-2-1-bemanning på 6 brukere, bokollektiv 3: 2-3-1-bemanning på 10 brukere. Anses som forsvarlig.
- Ressursbruk/økonomi: Reduserer med 5 årsverk, og brutto 5,0 mill i utgifter. Statlig refusjon går ned med 80% av dette. Netto effekt for kommunen blir 1,0 mill.
- Kompleksitet/risiko: Usikkerhet om finansieringsordning framover.

4.5 Tiltak E: Øke bosetting enslige mindreårige

Etter omorganisering har en kapasitet til 2 beboere til på bokollektiv 3, uten å øke bemanning. Gir ikke økt kostnad, men økt tilskudd i 2 år.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Har gode resultat ift utdanning og jobb på de som er tatt imot Sitter mange enslige mindreårige i mottak og venter på bosetting
- Medarbeider/organisasjon: Økt antall brukere, men anses forsvarlig.
- Ressursbruk/økonomi: Får tilskudd på 0,35 mill per bosatt, fratrekk egenandel, effekt 0,4 mill. Effekt i 2015-2017
- Kompleksitet/risiko: Usikkerhet om finansieringsordning framover.

4.6 Tiltak F: Etablere boliger til bostedsløse

Kommunen mangler gjennomgangs-boliger til bostedsløse. Bruker i dag midler til dyre løsninger med leie av campinghytter/rorbu/hotell.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Har store utfordringer i manglende boevne, medfører stadig utkastelse.
- Medarbeider/organisasjon: Trengs innsats på boligoppfølging/bolig-veiledning.
- Ressursbruk/økonomi: Koster i dag leie, og erstatning ved store skader. Potensiale 0,3 mill, men er vanskelig å anslå.

4.7 Tiltak G: Reduksjon ytelser flyktning

En gir i dag kvalifiseringstilskudd til førerkort, truckførerbevis mv som kvalifiserer til arbeidslivet. Dette foreslås fjernet.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Kan på sikt gi dårligere muligheter for jobb (mindre mobilitet)
- Medarbeider/organisasjon:
- Ressursbruk/økonomi: Mulig reduksjon på **0,5 mill**

4.8 Tiltak H: Strammere praktisering av intro-tiden

Loven sier at en kan være inntil 2 år på introduksjonsprogrammet. Etter dette kan en overføre de som går grunnskole til ordinær studiefinansiering (stipend og lån). Dette styres av deres individuell plan (IP).

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Vil ikke få redusert økonomisk ytelse, men overgang til stipend i stedet.
- Ressursbruk/økonomi: Mulig reduksjon på minimum **1,0 mill**

4.9 Tiltak I: Reduksjon satser sosialhjelp

Staten har gitt veiledende satser for sosialhjelp til livsopphold, men kommunene kan fastsette andre satser. Satsene brukes veiledende i dag, og det gjøres individuelle vurderinger i hvert tilfelle. En må også vurdere mer «stordriftseffekt» for familier med mange barn.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Vil få noe lavere utbetaling. Skal likevel gjøres individuell vurdering.
- Medarbeider/organisasjon: Økt klage fra brukerne, økt trykk på saksbehandlerne.
- Ressursbruk/økonomi: en bruker i dag til livsopphold på NAV sosial 4,0 mill og på flyktning 3,0 mill per år. Foreslår 10% reduksjon i sats. Potensiell besparelse 0,7 mill, skal foreta individuell vurdering, realistisk effekt **0,3 mill**.
- Komplexitet/risiko: Kan få klagesaker, og omgjøring fra Fylkesmannen

4.10 Tiltak J: Etablere ventestønad for nyankomne flyktninger

Nyankomne får i dag utbetalt etter veiledende normer for sosialhjelp, fram til de starter i intro-programmet. I stedet innføre egen ventestønad, med lavere satser enn veiledende satser. Har tidligere hatt dette, men ble samkjørt med sosialhjelp fra 2010.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Vil gi noe lavere utbetaling enn i dag for en kortere periode.
- Ressursbruk/økonomi: Reduksjon med 20% ift sosialhjelpssats. Effekt **0,3 mill**

4.11 Tiltak K: Redusere antall venteboliger flyktning

Flyktningeenheten bruker i dag om lag 0,5 mill på leie av boliger i påvente av bosetting. Dette tilsvarer at det til enhver tid er 4–5 boliger som er i beredskap. Ved å redusere dette øker sannsynligheten for at nyankomne må installeres i midlertidig bolig ved ankomst

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Kan medføre at nybosatte må bo i midlertidige løsninger i noen uker/måneder. Kan være uforsvarlig hvis dette skulle være en familie med barn.
- Medarbeider/organisasjon: Vil gi økt trykk på å skaffe boliger ved ankomst.
- Ressursbruk/økonomi: Bruker 0,5 mill kroner til dette. Foreslås redusert med **0,3 mill**
- Komplexitet/risiko: Boligsituasjonen i kommunen er krevende, dette medfører at vi bør/må ha noen disponible boliger.

4.12 Tiltak L: Tilskudd flyktning følger brukeren

I dag inntektsføres alle tilskudd på flyktningeenheten, og en del øremerkede tilskudd videreformidles, samt at enheten dekker utgifter til noen stillinger på andre enheter. Det som da ikke brukes på enheten, blir et «overskudd» som disponeres i det samlede

kommunebudsjettet. Forslaget innebærer at alle tilskudd ligger hos rådmannen. Det må utarbeides modeller for å fordele inntektene til enhetene som har utgifter. Dette vil synliggjøre kostnadene bedre. Tiltaket må utredes videre.

Vurdering av tiltaket:

- Medarbeider/organisasjon: Kan få færre diskusjoner om fordeling av ressursene, kan gi lavere internt konfliktnivå.
- Ressursbruk/økonomi: Mer synliggjøring, får omforente fordelingsnøkler. Ingen direkte besparelse.
- Kompleksitet/risiko: Sikre at noen er ansvarlige for tilskudd, sikre at vi får det vi kan og har krav på. Unngå at en mister nærhet til det en søker tilskudd på.

4.13 Tiltak M: Arbeide for flere statlige tiltak i NAV

Endringer i statlige tiltaksplasser har betydning for sosialhjelpsutbetalingene i kommunen. Bør utøve politisk og administrativt press på statlig del av NAV for å få flere midler til tiltak og øke tiltakskjedning for å flytte utgifter fra kommune til stat

Vurdering av tiltaket:

- Ressursbruk/økonomi: Vanskelig å foreslå noen effekt.
- Kompleksitet/risiko: Er statlig press på å bruke ordinært arbeidsliv når konjunktorene er gode.

4.14 Tiltak N: Øke inntekter forskuttet trygdeytelser

Personer som søker trygdeytelser, kan ha krav på sosialhjelp mens de venter på behandling av søknaden. Når trygdeytelse innvilges, med tilbakevirkende kraft, har kommunen krav på å få denne sosialhjelpen refundert. Problemet er få på plass transporterklæringer overfor NAV forvaltning på dette. Dette arbeidet må prioriteres og intensiveres.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Ingen
- Medarbeider/organisasjon: Kan bli noe merarbeid ift NAV forvaltning
- Ressursbruk/økonomi: Beløp kan variere, grovt anslag **0,4 mill**

4.15 Tiltak O: Anbud undervisning

Kommunen har i dag kontrakt med Videregående skole/OPUS om all flyktninge- undervisning, fram til juli 2015 (har opsjon om 1 års forlengelse). De får videreformidlet øremerket tilskudd (ca. 8 mill per år), samt at kommunen dekker 10.000,- per elev i husleie (ca 1,5 mill per år). Flyktningeenheten har også ansvar for prøver og tilbud i skoleferier.

Vurdering av tiltaket:

- Ressursbruk/økonomi: Forhandle ned husleiedekning i nytt anbud. Potensiale **0,7 mill**

5. Konklusjon og anbefaling

5.1 Arbeidsgruppas anbefaling

Oppsummering av tiltak:

Nr.	Beskrivelse	Konsekvens Brukere	Konsekvens Medarbeidere	Konsekvens Økonomi
A	Intern omorganisering NAV	Liten	Omorganisering, endret arb.oppg.	-750 (Red 1. åv)
B1	Reduksjon bemanning flyktning (1 åv)	Noe lavere tjenestenivå	Økt arbeidspress	-650 (Red 1. åv)
C	Reduksjon migrasjonshelse	Liten	Ses sammen med omorg legekantor	-100
D	Slå sammen bokollektiv enslige mindreårige	Samme omsorgs-tilbud	Forsvarlig bemanning	-1.000 (Red 5 åv, red refusjon)
E	Øke bosetting enslige mindreårige	Flere får tilbud	Forsvarlig bemanning	-400 Effekt 2015-17
F	Etablere boliger til bostedsløse	Økt tilbud	Liten	-300 Usikkert anslag
G	Reduksjon ytelser flyktning	Får ikke dekket førerkort, mv	Liten	-500 Mulig reduksjon
H	Strammere praktisering av intro-tiden	Liten, får andre ytelser	Noe merarbeid med IP	-1.000
I	Reduksjon satser sosialhjelp	Får lavere utbetaling	Merarbeid klagesaker	-300 Mulig reduksjon
J	Etablere ventestønad for nyankomne flyktninger	Får lavere utbetaling i en periode	Liten	-300 Mulig reduksjon
K	Redusere antall venteboliger flyktning	Noen må bo midlertidig i starten	Økt arbeidspress ved bosetting	-300 Mulig reduksjon
L	Tilskudd flyktning følger brukeren	Liten	Mindre debatt internt	Økt synliggjøring utg/innt
M	Arbeide for flere statlige tiltak i NAV	Bedre tilbud	Liten	Vanskelig å anslå
N	Øke inntekter forskuttet trygdeytelser	Liten	Noe merarbeid transporterklæring	-400 Merinntekt
O	Anbud undervisning	Liten	Liten	-700 Anslag i nytt anbud
	Sum endring økonomi			Totalt -6.700

I tillegg anbefaler en at det iverksettes en større organisasjonsutviklings-prosess for å se på mulig samorganisering av sosialtjenesten/NAV og flyktningetjenesten. Her må en trekke på erfaringer som andre kommuner har gjort (se vedlegg F for oppsummering fra KS).

5.2. Eventuelt mindretallsforslag

Arbeidsgruppas forslag var enstemmig.

Vedlegg

A: Arbeidsgruppa – prosess

Møtedato:	Tema:	Merknad_
26.06.	Presentasjon av medlemmene i arbeidsgruppa Møteregler og hvordan vi opptrer mot hverandre Runde rundt bordet hvor umulige og mulige tiltak foreslåes – ingen får kommentere den som foreslår	Forarbeid før møte hvor hver enkelt skriftlig kommer med forslag til mulige/umulige kutt Planlagt møtestruktur Tiltakene opp for så å kunne bearbeides av alle gjennom en lang sommer uten møter
27.08	Kartlegging av tjenestene	NAV og Flyktning beskrev enhetene sine/ ansatte og tjenester. Skriftlig til gruppa
01.09	Kartlegging av tjenestene	Spørsmål/svar fra de andre om enhetene
08.09	Dublisering av tjenester i VVK	Oversikt over tjenestene vi yter i VVK som er relativt like, men til ulike grupper/ulike lovverk
19.09	Hvilke tjenester kan vi redusere	Liste begynner å ta form, kvalitetssikres mellom møtene
22.09	Bearbeiding av kuttforslagene	Diskusjoner, avklaringer i gruppa mellomarbeid
29.09	Bearbeiding av kuttforslagene	Diskusjoner, avklaringer og deretter beslutninger

NAV og Flyktningeenheten har hatt mye mellomarbeid mellom møtene. De har vist stor raushet og tålmodighet, besvart spørsmål og lagt mye energi og arbeid i å foreslå tiltak for å redusere kostnadene.

B: Mandat

Hovedmål for arbeidsgruppa:

- Utarbeide forslag til en hensiktsmessig organisering og et forsvarlig tjenestenivå i den samlede sosialtjenesten i kommunen, herunder også bosettings- og integreringsarbeidet. Bosetting og integrering skal i større grad integreres i kommunens ordinære virksomhet.

Herunder følgende delmål:

1. Beskrive brukergruppene, og de tjenester som de i dag mottar, på tvers av tjenesteenheter
2. Beskrive et forsvarlig tjenestetilbud til brukerne, ut fra lovens minimumskrav.
3. Foreslå tiltak som gir et forsvarlig nivå på tjenesten, en hensiktsmessig organisering, høyere grad av selvhjulpenhet, samkjørt tjenestenivå mellom enhetene, tydeligere kostnadsbilde, og lavere langsiktig kostnad for kommunen.
4. En skal i tiltakene særlig vurdere ordninger der tilskudd i større grad skal følge brukerne. En må videre vurdere tilpassning ift ny finansieringsordning for bokollektiv, samt vurdere organisering av norskundervisningen når kontrakt går ut i 2015.

Arbeidsgruppa skal legge fram tiltak med varig økonomisk effekt (herunder foreslå reduksjon i årsverk) på minimum 6,5 mill kroner.

For øvrig skal arbeidsgruppa arbeide innenfor de mål og strategier som ligger i prosjektplanen for omstillingsprosjektet.

C: Beskrivelse av tjenester i NAV

Råd og veiledning

Den viktigste oppgaven NAV gjør, er å gi generell råd og veiledning ift hvilke muligheter den enkelte har for å klare seg selv. Både når det gjelder økonomi, arbeid, skole/opplæring osv. Dette er hovedfokus i alle våre møter med brukerne

Kartlegging, arbeidsevnevurdering og behovsvurdering

Når en bruker kommer til oss, starter vi med å kartlegge hvem dette er, hva den har med seg, hvilke muligheter som finnes for å klare seg selv, hvilke bistandsnivå bruker har (vi har 4 nivåer; standard, situasjonsbestemt, tilpasset og varig). Vi gjør en arbeidsevnevurdering som definerer dette behovet ut fra alle livets områder(kompetanse(skole/arbeid) , styrke/svakheter, drømmer, sosiale forhold, fritid, nettverk. Dette forteller oss hvilke nivå på tjenesten den enkelte har. Ofte skjer det at bruker skifter innsatsnivå ut fra hva som skjer videre i forløpet. Dette er en ganske omfattende prosess som legger grunnlag for all videre jobbing med personen. Bruker skal også kartlegge seg selv ved hjelp av et egenerklæringsskjema.

Jobblogg og jobbmatch

All vårt arbeid skal ha hovedfokus på arbeid og aktivitet. Ut fra kartlegging av hele personen kjører vi en jobbmatch i systemet vårt for å se om det er ledige jobber lokalt, i regionen, fylket eller landet som kan passe bruker. (blir målt på dette hver måned)Det betyr også at bruke får i oppgave til neste gang å søke på ulike jobber og dokumentere dette ved en jobblogg. Denne blir så gått igjennom ved neste møte

Tilretteleggingsgaranti (TG)

Dersom bruker har behov for ekstra bistand ifm arbeid eller aktivitet, skal vi utstede en tilretteleggingsgaranti som gir arbeidsgiver / kursarrangør en fast kontaktperson i NAV og direkte telefonnummer slik at vi enklest kan bistå dersom det er behov for det (blir målt på dette)

Arbeidsgiverbistand / arbeidsmarkedskontakt/arbeidsmarkedskunnskap/bedriftsbesøk

TG er en form for arbeidsgiverbistand i tillegg til faste samarbeidsmøter. I tillegg skal vi dokumentere hvor mange arbeidsgivere vi har kontakt med hver måned ut fra et måletall (blir målt på dette). Alle ansatte må kjenne det lokale/regionale arbeidsmarkedet og holde seg oppdatert på dette, permitteringer, sesongvariasjoner (fiskeri, turisme, handel, bygg og anlegg osv): Vi skal også jevnlig besøke bedrifter for å høre om bedriftens behov og forteller om NAV sine muligheter til bistand. (blir målt på dette)

Økonomisk bistand–/veiledning

Dette er vel det sosialtjenesten blir mest gjenkjent som – men som er kanskje den minste oppgaven hos oss. Denne oppgaven blir alltid prioritert når vi er få ansatte på jobb. Da blir det viktigst å få pengene ut til folk – ellers blir det mye støy i mottak. I slike perioder øker ofte utbetalingene fordi vi ikke klarer å holde så stram hand på rettet som vi burde og «kjøper» oss tid. Vi har alltid fokus på hvordan bruker selv kan øke sin inntekt eller redusere

sine utgifter for å kunne klare seg selv. Denne inntektssikringen er kun et middel for å nå et annet mål – nemlig å bli i stand til å klare seg selv.

Økonomistyring (frivillig) / tvungen forvaltning

For de, som til tross for god råd og veiledning, gjentatte ganger ikke klarer å styre sin økonomi slik at den rekker til de livsnødvendige utgifter, som stadig feil disponerer og velger bort det de burde prioritere, tilbyr vi en frivillig økonomistyringsavtale. Da må det opprettes konto i bank og lages avtaler, opprette faste trekk og faste utbetalinger til bruker. Denne kan når som helst sies opp av bruker – og ofte får vi ikke beskjed om at det blir gjort heller. Dette skjer ofte – og da er det på han igjen. Når dette er testet ut nok mange ganger og bruker ikke viser evne/vilje til å endre sin livsførsel og ta ansvar for sitt/familiens behov – vurderes tvungen økonomistyring. Kan ta ca 8–10 mnd å få dette til og må søkes om til fylket. En omsending prosess som vi ser kan bli resultatet for stadig flere.

Motivasjon og oppfølging

Vi registrerer at stadig flere av de som oppsøker NAV, har tyngre problematikk å bære på. Det kan være alt fra den sosiale arven, tapsopplevelse, manglende mestring, lavt selvbilde, ulike diagnoser, avbrutt skolegang, rus/psykiske problemer, har kontakt med ulike tjenester og ofte sammensatte behov. Vi bruker mye tid på å følge opp disse personene, motivere, veilede, legge til rette for, teste ut, støtte, prøve på nytt, sørge for at de får den hjelp andre deler av forvaltningen kan gi etc

Midlertidig botilbud

Nav har i alle år brukt svært mye av sin tid på å hjelpe folk med å skaffe bolig. Loven sier at NAV sine forpliktelser i så måte er «tak over hodet fra i dag til i morgen». Så er boligpolitikken og dekke boligbehovet i kommunen, et kommunalt ansvar. NAV strekker seg ofte mye lengre og blir kontaktet av alle andre tjenester inkludert politi ifm folk som akutt eller av andre årsaker mangler bolig. Dette er ofte kompliserte og vanskelige saker som ikke løses «over natta».

KVP og andre tiltak

Kvalifiseringsprogrammet er en lovfestet rett og retter seg mot dem som «faller ut av» andre tiltaksordninger eller som trenger særskilt oppfølging. Dette er et lavterskeltilbud men dog er det skjerpet inn ift at det kreves min 50% aktivitet etter 6 mnd. Dette tiltaket er detaljert og med tett oppfølging. Vi har målkrav på hvor mange program vi burde kjøre samtidig. Hvert program koster kommunen min 2G ++. Vi savner kommunale lavterskeltilbud til denne gruppen Tiltaksportefølgen vår er fordelt på 80/20 mellom skjermet og ordinær sektor. Vi arbeider nå for å få til en fordeling 50/50 innen noen få år. Ledigheten er svært lav i landet og her i Lofoten ligger den på ca 3%. Det er de med størst bistandsbehov som faller utafor.

Gjeldsrådgivning

Dette er en lovpålagt tjeneste for kommunene. Vi registrerer at det er stadig flere som handler over evne og mister kontrollen over egen økonomi. Vi har hatt egen gjeldsrådgiver siden 1991 og dette er en svært krevende men nødvendig oppgave og er å oppfatte som en

spesialistoppgave. Krever kunnskap om mange ulike lovverk og et tett samarbeid med namsmannen. Dette går langt ut over den generelle økonomiske rådgivningen som alle veilederne skal kunne. Det er av stor samfunnsøkonomisk betydning at folk gjøres i stand til å betjene sine forpliktelser og få kontroll på sitt eget liv igjen. Denne stillingen har tjent seg inn mange ganger. Kunne hjulpet flere med mer personell som kan dette.

D: Beskrivelse av tjenester i teamene i Flyktningenheten

Alle teamene jobber mot ett felles mål: Nemlig å kvalifisere bosatte flyktninger til arbeid eller utdanning. For å kunne kvalifisere til arbeid eller utdanning vil det være behov for tilrettelegginger for at deltaker skal ha mulighet til kvalifisering. Alle teamene har utarbeidet spesifikke rutiner, og disse vedlikeholdes fortløpende.

Administrasjon – enhetsleder og drift:

- Ivaretar økonomi og personalansvar.
- All bosetting godkjennes av enhetsleder
- Utreder politiske saker
- Bidrar og måler effekt av felles mål
- Rapportering
- Forberedelser av anbud
- Oppfølging av skoletilbud
- Innhente tilbud på øvrige aktiviteter som ikke ligger i skoletilbudet
- Fatte vedtak om midlertidig stans for asylanter som er startet rett og plikt
- Hovedansvar for gjennomføring av obligatoriske prøver i norsk og samfunnskunnskap
- Innmelding til skole for alle i alderen 5–80
- Behandling og vurdering av grunnskole for voksne. Vedtak fattes av pedagogisk stab
- Følger opp at alle tilskudd som kommunen har krav på kommer inn og DIPS lister gjennomgås
- Søker skoletilskudd via NIR
- Søker tilskudd for asylanter i grunnskole til Fylkesmannen
- Mottak av bosetting
- Samarbeid med politi og øvrige tjenester

Drift – 1 ÅV (vi har 1,5, men 0,5 er direkte knyttet til bokollektivene)

- Resepsjonsoppgaver – telefon og timebestillinger til saksbehandlere
- Registrering av nybosatte i fagsysem, overføres til NIR
- Registrere fravær og oppmøte på skole i NIR
- Fatte enkeltvedtak om norsk og samfunnskunnskap for alle i målgruppen, inklusiv asylanter med rett og plikt
- Fatte enkeltvedtak om behovsprøvd opplæring for asylanter med rett og plikt, og i samarbeid med kvalifisering behovsprøvd opplæring for innvandrere
- Gjennomgang av fravær for asylanter
- Arkiv ansvar
- Utbetaling av introduksjonsstønad og supplerende sosialhjelp
- Fakturabehandling og kontering
- Utbetaling av etablering og utstyr
- Innberette skattetrekk
- Sender krav om integreringstilskudd år 1
- Søke om skattekort for alle deltakere i introduksjonsprogrammet
- Utsteder kontantkort til alle nybosatte som ikke har fått ordinært bankkort

Bosetting – 2 ÅV

- Anskaffelse av egnet bolig
- Kontakt og oppfølging av huseiere
- Klargjøring av bolig før bosetting
- Koordinere bosetting, melde til IMDI om ledige boliger og når bosetting skal skje
- Kontakt med mottak og UDI før bosetting
- Utsending av informasjonsmappe og kontrakt til mottak, når det bosettes fra mottak
- Tilrettelegging av bolig der det er behov, slik at deltaker kan gjennomføre kvalifisering
- Mottak av bosetting
- Bosettingssamtale – rettigheter og plikter i forbindelse med bosetting. Krav til vedlikehold av hus, hvordan benytte norske trehus, lufting, brann, husleieloven, stilletid, bruk av varmt vann, elektrisitet, avfallsortering og oppstart av introduksjonsprogram.
- Inngåelse av husleiekontrakt – inntil 2 år
- Flyttemelding til skatteetaten
- Søknad om personnummer (her må det 2 – 3 turer til Svolvær per bosetting før personnummer er på plass)
- Opprettelse av kontonummer
- Søknad om bostøtte når personnummer og kontonummer er på plass
- Hjemmebesøk
- Boveiledning i samarbeid med helse og miljøteamet
- Gjennomgang av bolig ved utflytting og innflytting sammen med boligeier
- Oppsigelse av leiekontrakter når introduksjonsprogrammet er gjennomført
- Veiledning i hvordan en skaffer seg bolig på egen hånd – leie eller eie
- Opplæring i bruk av nettbank og innlegging av faste trekk (husleie)
- Økonomiveiledning

Denne jobben har medført at vi nesten ikke har utbetalinger av husleiegarantier

Kvalifisering – 3,8 ÅV

- Veiledning og opplysninger i familiegjeforeningsaker
- Oppfølging av søknader om skole for innvandrere gift med herboende nordmenn i samarbeid med drift. Alle som har rett og plikt kommer opp i NIR, og de må tilskrives.
- Fatte vedtak om behovsprøvd opplæring for de i målgruppen som ikke er innenfor introduksjonsprogrammet
- Introduksjonssamtale og kartlegging før deltaker starter i introduksjonsprogrammet
- Utarbeidelse av individuell plan for den enkelte, og i samarbeid med denne. Også revisjon av IP underveis
- Deltakelse i ansvarsgrupper for å få fokus på kvalifisering og tilrettelegging for kvalifisering
- Vurdering av overgang til grunnskole og krav til deltaker til dette – ligger i IP
- Godkjenning av dokumenter fra hjemlandet

- Vurdering og vedtak av sosialhjelp for deltakere som ikke er startet i programmet eller som er i permisjon
- Samarbeid med NAV der det er behov
- Ansvar for tiltaksregistrering i NIR
- Superbrukere i NIR
- Vurdering av kvalifiseringstilskudd og at disse er i tråd med IP
- Samarbeid med skolene – gjennomføring av konferansesamtaler med lærer og deltaker der IP er i fokus 2 ganger per halvår
- Oppfølging av deltakere med stort fravær – og varsel om stans
- Skilsmisse, endring av sivil status eller fødselsnummer, arbeid mot UDI, Fylkesmann og skatteetat
- Vedtak om permisjoner
- Medarrangør av obligatoriske prøver i norsk og samfunnskunnskap. Vurdere og fatte vedtak om tilrettelegging eller fritak
- Fatte vedtak om introduksjonsprogram og norsk
- Hjemmebesøk i samarbeid med bosetting
- Språkpraksisplasser – opprettelse og oppfølging. Meget positivt at vi har overtatt – mange ut i språkpraksis og flere har fått fast jobb
- Vurdering etter søknad om forlengelse av introduksjonsprogrammet utover 2 år
- Vedtak om avslutning, midlertidig stans og stans vedtak
- Delta i mottak av nye flyktninger
- Generell økonomiveiledning i samarbeid med bosetting
- Bidra med opplysninger og innmelding av behov for miljøterapeutiske tiltak – ekstratilskudd funksjonshemmede 1 og 2
- Samarbeidsmøter med skolene

Helse og Miljø – 2,2 ÅV (Sykepleier har i tillegg 0,8 ÅV knyttet til bokollektivene)

- Oppfølging av helserelaterte spørsmål for voksne og enslig mindreårige. Barn følges opp av helsestasjonen.
- Følging til førstegangssamtale til lege for nybosatte
- Bidra til søking av fastlege når personnummer er kommet
- Vurdering og oppfølging av akutte tannproblemer – videreformidle til tannlege
- Følge opp deltakere som har tydelig behov for synsundersøkelse
- Hjelp deltaker og søke refusjon via helsereiser
- Samtaler med deltakere om psykisk helse, og oppfølging av deltakere som har utfordringer i forbindelse med psykisk helse
- Samarbeid med lege/VOP og BUP
- Oppfølging til sykehus for nybosatte som skal til screening
- Ansvarlig for alle ansvarsgruppene
- Ansvar for å søke tilskudd 1 og 2, og følge opp disse
- Koordinering av ekstrahjelp/miljøterapi knyttet til tilskudd 1 og 2
- Samarbeid med kvalifiseringsteamet rundt IP til den enkelte deltaker
- Avklaring av behov for assistent i barnahage/SFO/skole for barn som har tilskudd 1 eller 2

- Innmelding og kartlegging av behov for miljøterapeutiske tiltak. Helse og miljøteamet kartlegger innmeldte behov fra andre team i enheten vedr. miljøterapeutiske tiltak – igjen deltaker skal bli i stand til å kvalifiseres.
- Oppfølging og utøvelse av miljøterapeutiske tiltak
- Familieveiledning
- Veiledning av ekstrahjelp
- Oppfølging og veiledning av fritidsaktiviteter for barn under 18 år, samt voksne deltakere med individuelle behov
- Økonomiveiledning for deltakere med økonomiske utfordringer
- Veiledning i sosiale koder
- Veiledning i hygiene
- Holdningsskapende arbeid inn i det norske samfunnet
- Oppfølging og biveiledning i samarbeid med bosettingsteamet
- Miljøterapeut/miljøarbeider deltaker i ansvarsgruppemøter der det er behov
- Søknad om barnehageplasser og SFO
- Veiledning og hjelp til internett og PC

Bokollektivene

Bokollektivene er døgnbemannet: Det er 1 på dag, 2 på ettermiddag og 1 på natt. I helgene er det vaktene noe forskjøvet, slik at det er to personer på når ungdommene er våkne og kan delta i aktiviteter. Bemanningen i bokollektivene: minst 2 miljøterapeuter, resten fagarbeidere og assistenter Vi bosetter ungdommer i alderen 15–18 år. De kan bo i bokollektiv på vedtak fra barnevernet frem til de er 20 år (BUFETAT dekker utgifter mellom 15–20 år)

Ungdommene er alle relasjonsskadet og de vi bosatte i 2014 er meget traumatiserte. Disse har opplevd mye grusomt i sine unge liv, det er snakk om overgrep, mishandling.

Hovedmålsettingen i bokollektivene er å skape trygghet og drive relasjonsbygging. Da ungdommene ikke har noen relasjoner, vil mye av hverdagen den første tiden gå med på å teste ut relasjoner, hvor har vi de voksne? Er de her for meg?

Bokollektivets ansatte har den daglig oppfølgingen av ungdommen, være seg skole eller sykdom. Alle ungdommene får oppnevnt en verge ved ankomst.

Migrasjonshelse

Migrasjonshelseteamet ligger under helsestasjonen. FIE betaler en 50 % stilling ved helsestasjonen. Migrasjonslegen og dette teamet foretar de lovpålagte helseoppgavene for alle nye i kommunen. Dette gjelder også asylanter.

Bosatte flykninger er involvert i dette tilbudet frem til de har fått personnummer og kan velge fastlege.

E: Ikke anbefalte tiltak

Tiltak B2: Reduksjon bemanning flyktning (3,0 år)

Reduksjon helse/miljø – 2,0 år, og kvalifisering – 1,0 år, til sammen reduksjon 3 årsverk.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Lavere tjenestenivå til brukerne. Helse og miljø: Mindre forutsigbarhet med hensyn til oppfølging av ekstratilskudd – mere innleie av ekstrahjelp Opphøre turer til Svolvær for å skaffe offentlige dokumenter som innbyggere med rettigheter og plikter
- Kvalifisering: Tilført flere lovpålagte oppgaver i 2013. Oppfølging knapt i henhold til lovens minimumskrav. Redusert bemanning må følges av redusert bosetting.
- Medarbeider/organisasjon: Ved reduksjon på 3 ÅV må også bosettingen reduseres. En antydning på 5, til 30 deltakere per år.
- Ressursbruk/økonomi: Redusert bemanning 2,0 mill. Redusere bosetting 5 deltakere, utgjør 1,0 mill i integreringstilskudd. Netto effekt **1,0 mill.**
- Kompleksitet/risiko: Redusert bistand til å skaffe offentlige dokumenter – hvis dette tar lengre tid vil deltakerne ha behov for sosialhjelp lengre.

Tiltak B3: Reduksjon bemanning flyktning (2,0 år)

Reduksjon helse/miljø – 2,0 år, og kvalifisering – 1,0 år, til sammen reduksjon 2 årsverk.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Lavere tjenestenivå til brukerne. Helse og miljø: Mindre forutsigbarhet med hensyn til oppfølging av ekstratilskudd – mere innleie av ekstrahjelp Opphøre turer til Svolvær for å skaffe offentlige dokumenter som innbyggere med rettigheter og plikter
- Kvalifisering: Tilført flere lovpålagte oppgaver i 2013. Oppfølging knapt i henhold til lovens minimumskrav. Redusert bemanning må følges av redusert bosetting.
- Medarbeider/organisasjon: Ved reduksjon på 3 ÅV må også bosettingen reduseres. En antydning på 5, til 30 deltakere per år.
- Ressursbruk/økonomi: Redusert bemanning 1,3 mill. Redusere bosetting 5 deltakere, utgjør 1,0 mill i integreringstilskudd. Netto effekt **0,3 mill.**
- Kompleksitet/risiko: Redusert bistand til å skaffe offentlige dokumenter – hvis dette tar lengre tid vil deltakerne ha behov for sosialhjelp lengre.

Tiltak P: Reduksjon bemanning barnevern

Flyktning dekker 1 årsverk på barnevernstjenesten, knyttet til bosetting av enslige mindreårige. Vurdere å redusere dette hvis bosetting av enslige mindreårige tas ned.

Anbefales ikke da økonomisk effekt er liten, samtidig som barnevern har store oppgaver knyttet til flyktninger, innvandrere og asylsøkere generelt.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Lavere tjenestenivå.
- Medarbeider/organisasjon: Økt arbeidspress.
- Ressursbruk/økonomi: over bokollektiv, med 80% refusjon. Reduksjon fra 1,0 til 0,2 år. Brutto 0,5, Netto effekt **0,1 mill.**

Tiltak Q: Reduksjon prosjektstilling NAV

Har 0,5 årsverk prosjektstilling på NAV som er finansiert av flyktning, skal jobbe med overgang fra intro til NAV.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Mindre grad av oppfølging av brukere som er ferdig med intro-programmet, og som ikke går ut i utdanning eller jobb
- Medarbeider/organisasjon: Midlertidig prosjekt som vurderes forlenget/gjort permanent
- Ressursbruk/økonomi: Brutto effekt **0,3 mill**
- Kompleksitet/risiko: Kan gi økt sosialhjelp?

Tiltak R: Reduksjon normer bosetting flyktning

Flyktning har egne normer (erfaringstall fra egen og andre kommuner) på utgiftsdekning for nybosatte til etablering. Ulik praksis: FIE kjøper nytt, kommunen eier dette i 2 år. NAV kjøper brukt, brukeren eier sjøl.

Tiltaket må utredes mer som del av større prosess.

Tiltak S: Vurdere redusert inntak flyktning

Redusere inntak av flyktninger en periode slik at vi kan nå over de tverrsektorielle utfordringer vi allerede har. Har inngått avtale mellom FM, IMDI, NHO og VVK om nivå på bosetting. Bør da lages plan for nedtrapping, med både reduksjon i tilskudd og bemanning.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Sitter mange voksne og familier i mottak og venter på bosetting. Kommunen tar mindre nasjonalt ansvar.
- Medarbeider/organisasjon: Utrygghet ift nedbemanning
- Ressursbruk/økonomi: Lavere integrerings-tilskudd. Lavere driftskostnader (lønn, stønader, mv).
- Kompleksitet/risiko: Liten netto effekt?

Tiltak T: Egenregi undervisning

Vurdere å «ta tilbake» flyktninge-undervisning. Vurdere å bruke ledige skolelokaler til dette.

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste:
- Medarbeider/organisasjon: Kommunen blir arbeidsgiver. Trenger flere lærere med migrasjonsped
- Ressursbruk/økonomi: Tar større økonomisk risiko selv?
- Kompleksitet/risiko: Må utredes nærmere

Tiltak U: Utrede Omsorgssenter

Etablere omsorgssenter i bokollektivene for alle barn og unge – enten de er flyktninger, barnevernstiltak eller annet. Behov for mer utredning, samt avtale med Bufetat

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Skal ha godkjenning og tilsyn fra Bufetat. Bufetat har nå spesialisert sine sentra (adferd, rus, omsorgssvikt)
- Medarbeider/organisasjon: Må øke andel ansatte med høyskole-utdanning
- Ressursbruk/økonomi: Får relativt høy døgnpris fra Bufetat. Selge til egen / andre kommuner?
- Komplexitet/risiko: Må utredes nærmere

Tiltak V: Øke ressurs som gjeldsrådgiver

Har økende antall brukere med store gjeldsproblemer. Med økt ressurs kan en både jobbe med enkeltsaker, og jobbe forebyggende (skoler, brukerkurs, osv).

Vurdering av tiltaket:

- Brukere/tjeneste: Et mer verdig liv for personer med store gjeldsproblem.
- Medarbeider/organisasjon: Får fagmiljø, har 1 gjeldsrådgiver i dag
- Ressursbruk/økonomi: Selge 0,5 år til FK og MK? Kostnad VVK 0,35 mill på kort sikt.
- Komplexitet/risiko: Tiltak er «utgift til inntekts ervervelse»

F: Presentasjon fra KS ang organisering av flyktningsarbeid

Organisering av flyktningsarbeidet, Spesialrådgiver Nina Gran, KS 1. juni 2010

ORGANISERING AV FLYKTNINGARBEIDET

- Det statlige flyktningsarbeidet
- Det kommunale flyktningsarbeidet

Veier til Norge som flyktning

1) Overføringsflyktninger, ca 1200 årlig

- intervju i flyktningleir
- informasjonsprogram før de kommer til Norge
- direkte til kommunene

2) Asylsøkere .

- Transittmottak: intervju og legesjekk
- vanlig asylmottak: sentralisert eller desentralisert
- forsterket mottak (for personer med ekstra hjelpebehov)
- enslig mindreårigmottak (enslige 15 – 17 år)
- utreisemottak for personer med avslag
- Enslige mindreårige under 15 år: direkte til omsorgsenter

Ansvarlige instanser

- Asylsøkerfasen : UDI
- drift av mottak
- Enslige mindreårige under 15 år: BUF-dir har ansvaret for omsorgsenter og bosetting
- Etter oppholdstillatelse UDI/IMDi
- opphold i mottak UDI
- utsøking til kommune
- Bosetting: kommunen

Organisering av flyktningsarbeidet

- Tidligere: diskusjon hvorvidt det skal ligge under sosial, kultur eller direkte under rådmannen
- Nå: Innenfor eller utenfor NAV
 - integrert
 - som en egen enhet

FLYKTNINGARBEID OG NAV

3 MULIGHETER:

- FORPLIKTENDE SAMARBEIDSAVTALE
- SAMLOKALISERING
- INTEGRERING
- **HVIS INTEGRERING**

Hva skal inn i NAV?

- Hele flyktningsarbeidet
- Kun introduksjonsordningen

UTFORDRINGER I Å SKILLE:

Introduksjonsprogram og Voksenopplæring

Introduksjonsprogram og øvrige flyktningsarb.

FORDELER VED INNLEMMELSE I NAV

- Fokus på arbeid, viktig for flyktninger
- Sikre at flyktninger mottar de samme tilbud som alle andre innbyggere på alle områder
- flyktingen vil få færre tjenesteaktører å forholde seg til, unngår å bli kasteball mellom flyktingtjenesten og andre.
- innvandrerspesifikk kompetanse er viktig i arbeidet
- at alle tjenesteytere "kjenner" flyktingen fra han blir bosatt, bedrer mulighetene for individuell rådgivning og tilrettelegging
- bedre tverrfaglig samarbeid, sikrer f.eks. trygderettigheter, samordning av stønader, reaksjoner/sanksjoner på fravær
- unngår risikoen for å bli i rollen som "flykting" over lengre tid

ULEMPER VED INNLEMMELSE I NAV

- Stort behov for rådgivning og veiledning spesielt i en startfase
- Behov for oppfølging på alle områder i starten
- Ofte behov for mer tidsbruk overfor nyankomne flyktninger enn andre brukere
- Behov for egen kompetanse på flyktingfeltet – mister noe viktig hvis alle blir generalister
- Reduserer mulighetene for sammenslåing av flyktingkontor og voksenopplæring
- Viktig med egen ekspertise på lov og regelverket for flyktninger
- Viktig å ha personer som har ansvar for de økonomiske tilskuddene

Erfaringer fra flyktingtjenestene

- Alle er fornøyd med større tilknytning til NAV mht samarbeid rundt arbeidsmarkedstiltak
- De som er helt integrert i NAV er mindre fornøyd. Mener flyktingarbeidet nedprioriteres.
- De som fortsatt fungerer som en egen tjeneste innenfor NAV kontoret er mest fornøyd.

- Mange savner en mer "åpen dør" slik man gjerne har på et flyktningkontor.

Hva er lurt?

- Integrering i NAV eller ikke er sannsynligvis ikke det viktigste spørsmålet
- Et godt samarbeid med NAV er avgjørende
- Det bør foretas en grundig gjennomgang i hver kommune for å avgjøre valg av modell

Interkommunalt samarbeid

- Hele flyktningarbeidet
- Introduksjonsordningen
- Kun Voksenopplæringen

Eks. Interkommunalt flyktningkontor

- Eget pol. og administrativt styre med representanter fra de samarbeidende kommunene
- Fullt ansvar for økonomien
- Kreve inn alle tilskudd
- Kjøpe tjenester i kommunene
- En saksbehandler med samarbeid til hvert NAV kontor
- Anbefale søknader innen sosialhjelp og annet til de enkelte kommunene
- Refundere utgifter til sosialhjelp og andre utgifter til kommunene
- Godt samarbeid med alle involverte etater i kommunene

Fordeler ved interkommunalt kontor

- Bygger opp en ekspertise på de forskjellige områdene. En flyktningansvarlig må ha stor kunnskap for å følge opp hele feltet.
 - Lover, regler på utlendingsfeltet
 - Tilskuddsordninger og rutiner
 - Rettigheter og ytelser fra kommunen
 - Introduksjonsprogrammet, Helse, Bolig, Barnevern, Utdanning m.m
- Mer effektivt mht å utnytte ressursene
- Bedre fleksibilitet/bredde i tilbudet

Voksenopplæringen

- Tilrettelegge felles undervisning gir et bedre differensiert tilbud
- Faste dager/timer med undervisning
- Faste dager/timer med andre tiltak fra kommunene
- Tilskuddet til voksenopplæring gir bedre uttelling ved interkommunalt samarbeid

INTERKOMMUNALT SAMARBEID

er nyttig og mer effektivt hvis det ikke er for store avstander mellom kommunene, spesielt mht tilrettelegging av opplæring og aktiviteter.